

رای هیات عمومی دیوان عدالت اداری به شماره « ۸۷/۴۷۵ » با موضوع شکایت: ابطال ماده ۳
آیین نامه اجرایی ماده ۴۷ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی
ایران

شماره دادنامه: ۸۷/۴۷۵

تاریخ: ۱۳۸۷/۰۷/۱۴

شماره پرونده: ۳۲/۸۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: شهردار پردیس

موضوع شکایت: ابطال ماده ۳ آیین نامه اجرایی ماده ۴۷ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.

مقدمه: وکیل شاکی در دادخواست تقدیمی اعلام داشته است، در خصوص مغایرت ماده ۳ آیین نامه اجرایی ماده ۴۷ قانون برنامه چهارم توسعه^۱ با ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی^۲، عمده منبع درآمد شهرداری از عوارض است، اعطای خدمات شهری به شهروندان و رفع مشکلات و معضلات شهری متوقف به دریافت عوارض است، در حالی که ماده ۳ آیین نامه اجرایی ماده ۴۷ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۰۵/۰۵ هیأت وزیران اقدام به اعطای امتیازی بیشتر از آنچه در ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی نموده و عوارض را حذف نموده است. به منظور تبیین موضوع مورد ادعا موارد مورد استناد به شرح زیر مرقوم می گردد، قانونگذار در ماده ۴۷ قانون

۱ - ماده ۳ آیین نامه اجرایی ماده (۴۷) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی مصوب ۱۳۸۴/۰۵/۰۵ : « کلیه واحدهای فناوری که در پارکها فعالیت می نمایند، از پرداخت هرگونه عوارض معمول کشور معاف می باشند. »

۲ - ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۰۶/۰۷ : « اشخاص حقیقی و حقوقی که در منطقه به انواع فعالیت های اقتصادی اشتغال دارند، نسبت به هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ بهره برداری مندرج در مجوز به مدت پانزده سال از پرداخت مالیات بردرآمد و دارایی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم معاف خواهند بود و پس از انقضاء پانزده سال تابع مقررات مالیاتی خواهند بود که با پیشنهاد هیأت وزیران بتصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید. « این ماده در مطابق با ماده واحده " قانون اصلاح ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران " مصوب ۱۳۸۸/۰۳/۰۶ اصلاح گردید. متن ماده واحده مذکور عبارت است از: " ماده واحده- مدت «پانزده سال» مندرج در ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی به مدت «بسیست سال» اصلاح می شود. " »

مذکور^۳ اشعار داشته است، به منظور ایجاد و توسعه شرکتهای دانش بنیان و تقویت همکاریهای بین‌المللی اجازه داده می‌شود واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارکهای علم و فناوری در جهت انجام مأموریت‌های محوله از مزایای قانونی مناطق آزاد در خصوص روابط کار، معافیت‌های مالیاتی و عوارض، سرمایه گذاری خارجی و مبادلات بین‌المللی برخوردار گردند. در ماده ۱۳ قانون مذکور اشخاص حقیقی و حقوقی که در منطقه به انواع فعالیتهای اقتصادی اشتغال دارند، نسبت به هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ بهره‌برداری مندرج در مجوز به مدت ۱۵ سال از پرداخت مالیات بر درآمد و دارایی موضوع قانون مالیات‌های مستقیم معاف خواهند بود و پس از انقضای ۱۵ سال تابع مقررات مالیاتی خواهند بود. همانگونه که ملاحظه می‌گردد امتیاز مورد نظر تنها معافیت از پرداخت مالیات در مدت ۱۵ سال است و هیچ اشاره‌ای به معافیت از پرداخت عوارض نشده است. علیرغم این صراحت ماده ۳ آیین‌نامه مذکور کلیه واحدهای فناوری که در پارکها فعالیت می‌نمایند از پرداخت هرگونه عوارض معمول کشور معاف می‌باشند، لذا از دیوان عدالت اداری تقاضای ابطال ماده مذکور را می‌نمایم.

مشاور و مدیرکل دفتر امور حقوقی دولت در پاسخ به شکایت مذکور طی لایحه دفاعیه شماره ۴۱۵۶/۱۰۲۱۱۰ مورخ ۱۳۸۷/۰۶/۲۳ اعلام داشته‌اند، ۱- شاکی ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی را مغایر ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران اعلام داشته در حالی که ماده ۱۳ ناظر بر معافیت مالیاتی است و پرداخت عوارض موضوعاً از قلمرو این ماده خارج است و ادعای مغایرت قابل تأمل است خصوصاً که هیأت وزیران صراحتاً معافیت مالیاتی را جداگانه در ماده ۲ آیین‌نامه^۴ مورد حکم قرار داده است. ۲- ماده ۴۷ قانون برنامه چهارم توسعه مقرر نموده است، به منظور ایجاد و توسعه شرکتهای دانش بنیان و تقویت همکاریهای بین‌المللی اجازه داده می‌شود واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارکهای علم و فناوری در جهت انجام مأموریت‌های محوله از مزایای قانونی مناطق آزاد در خصوص روابط کار، معافیت‌های مالیاتی و عوارض، سرمایه گذاری خارجی و مبادلات بین‌المللی برخوردار گردند. ۳- قانونگذار این مناطق را از جهات متعدد تابع احکام خاص قرار داده است، لذا اعمال قوانین و مقررات عمومی کشور در مناطق آزاد امکان پذیر نمی‌باشد، از جمله به تصریح ماده ۱۰ قانون یاد شده که مقرر می‌دارد، «سازمان هر منطقه می‌تواند با تصویب هیأت وزیران در مقام انجام خدمات شهری و فراهم نمودن تسهیلات مواصلاتی، بهداشت، امور فرهنگی، آموزش و رفاهی از اشخاص حقیقی و حقوقی منطقه عوارض اخذ نمایند». بر این اساس در مناطق آزاد عوارض معمول در کشور مجری نبوده و این مناطق از حیث عوارض، تابع احکام و ضوابط خاص خود هستند. ۴- در ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی اخذ عوارض در مناطق آزاد تجاری - صنعتی^۵ که به استناد ماده ۱۰ به تصویب رسیده عوارض قابل وصول در

۳ - ماده ۴۷ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۰۶/۱۱: «به منظور ایجاد و توسعه شرکتهای دانش بنیان و تقویت همکاریهای بین‌المللی، اجازه داده می‌شود واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارکهای علم و فناوری در جهت انجام مأموریت‌های محوله از مزایای قانونی مناطق آزاد در خصوص روابط کار، معافیت‌های مالیاتی و عوارض، سرمایه گذاری خارجی و مبادلات مالی بین‌المللی برخوردار گردند.»

۴- ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی ماده (۴۷) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی مصوب ۱۳۸۴/۰۵/۰۵: «واحدهای فناوری که در پارک به فعالیت اشتغال دارند، نسبت به فعالیتهای مذکور از تاریخ صدور مجوز توسط مدیریت پارک از معافیت موضوع ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی - مصوب ۱۳۷۲ - برخوردار خواهند بود.»

۵ - ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی اخذ عوارض در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۷: «عوارض مشروح زیر توسط سازمان حسب مورد از اشخاص ساکن اخذ می‌شود:

الف - عوارض شماره گذاری: وجوهی است که سازمان در قبال شماره گذاری وسایل نقلیه زمینی، متناسب با نوع وسیله، اخذ می‌نماید. ب - عوارض سالانه: وجوهی است که سازمان سالانه از دارندگان وسایل نقلیه زمینی متناسب با نوع وسیله، اخذ می‌نماید. پ - عوارض تردد: وجوهی است که سازمان از

مناطق آزاد احصاء شده و در تبصره آن مقرر گردیده است، اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از مسافران، گردشگران و افراد ساکن از پرداخت هرگونه عوارض در کشور به استثنای موارد فوق‌الذکر در محدوده منطقه آزاد معاف می‌باشند.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسا و مستشاران و دادرسان علی‌البدل شعب دیوان تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی: قانونگذار به شرح ماده ۴۷ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به منظور ایجاد و توسعه شرکت‌های دانش بنیان و تصویب همکاری‌های بین‌المللی، برخورداری واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارک‌های علم و فناوری را در جهت انجام ماموریت‌های محوله از مزایای قانونی مناطق آزاد در خصوص روابط کار، معافیت‌های مالیاتی و عوارض، سرمایه‌گذاری خارجی و مبادلات بین‌المللی تجویز کرده است. نظر به جهات فوق‌الذکر، مفاد ماده ۳ آیین‌نامه اجرائی ماده ۴۷ قانون فوق‌الذکر مبنی بر معافیت کلیه واحدهای فناوری که در پارک‌ها فعالیت می‌نمایند از پرداخت هرگونه عوارض معمول در کشور موافق عموم و اطلاق حکم مقنن به شرح مذکور است و مغایرتی با آن ندارد. / لازم‌الاتباع است. / رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری علی‌رازمی

رانندگان وسایل نقلیه زمینی که با پلاک‌های سایر نقاط کشور در منطقه تردد می‌کنند، اخذ می‌نمایند. این عوارض ممکن است در هر بار تردد یا در قالب صدور کارت تردد وسایل نقلیه اخذ گردد. ت - عوارض خروج: وجوهی است که سازمان از اشخاصی که به مقصد خارج از کشور از مرزهای منطقه خارج می‌شوند، به هنگام خروج دریافت می‌دارد. ث - عوارض ورود: وجوهی است که سازمان از اشخاصی که قصد ورود به منطقه را دارند دریافت می‌دارد. تبصره (منسوخه ۰۸، ۰۵، ۱۳۸۲) - موارد مستثنا از شمول این بند را سازمان هر منطقه تعیین می‌کند. ج - عوارض مواصلاتی: وجوهی است که سازمان از دارندگان وسایل نقلیه یا مؤسسات حمل و نقل بابت استفاده از پایانه‌های مواصلاتی ایجاد شده در منطقه اخذ می‌نماید. چ - عوارض بندری: وجوهی است که سازمان در قبال ارائه تسهیلات بندری برای حمل و نقل دریایی از استفاده‌کنندگان آنها دریافت می‌دارد. ح - عوارض فرودگاهی: وجوهی است که سازمان در قبال ارائه تسهیلات فرودگاهی برای حمل و نقل هوایی و تردد هواپیما از صاحبان کالا یا مؤسسات حمل و نقل هوایی اخذ می‌نماید. خ - عوارض فعالیت (پذیره): وجوهی است که سازمان در قبال صدور و تمدید مجوز فعالیت در منطقه برای اشخاص حقیقی و حقوقی از آنها اخذ می‌نماید. د - عوارض کالا: وجوهی است که سازمان از اشخاصی که قصد واردات کالا از خارج به منطقه و یا قصد حمل کالا از منطقه به سایر نقاط کشور را دارند اخذ می‌نماید. ذ - عوارض خدمات شهری: وجوهی است که سازمان بابت ارائه خدمات شهری از مالکان یا بهره‌برداران اراضی و مستحدثات واقع در منطقه اخذ می‌کند. تبصره - اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از مسافران، گردشگران و افراد ساکن (دایم یا موقت) از پرداخت هرگونه عوارض معمول کشور به استثنای موارد فوق‌الذکر در محدوده مناطق آزاد معاف می‌باشند. «